

Október 02. Őrangyalok Ünnepe

Az őrangyalok személyek, közösségek oltalmára rendelt teremtmények, hírnökök (görög és héber nevük is ezt jelenti). A Római Katekizmus szerint az angyalok szellemi teremtmények, szünet nélkül dicsőítik Istent, és szolgálják az üdvözítő tervét, körülveszik Krisztust, akit üdvözítő küldetésében szolgálnak. Az Őrangyalok ünnepe hódolat Istennel szemben, aki szeretetből angyalát küldi szolgálatunkra és védelmünkre.

Az egyház a XII. században fogalmazza meg tanítását az őrangyalokkal kapcsolatban Honorius d'Autun révén: minden lélek abban a pillanatban, amikor a testbe kerül, egy angyalra bízatik, aki mindig a jóra indítja, és tetteiről beszámol Istennek. Szent Jeromos Jeremiás-kommentárjában megerősíti Szent Vazul véleményét, mely szerint az őrangyal úgy menekül a bűnöstől, mint a méhek a füsttől. Az egyház viszont a XIII. századtól Nagy Szent Albert és Aquinói Szent Tamás, Damján Szent Péter alapján azt tanítja, hogy az őrangyal a bűnös lelket sem hagyja magára.

1411-ben a muzulmánok által leigázott Valenciában saját officiumot írtak az őrangyalok tiszteletére; a példát máshol is követték. 1590-ben V. Sixtus Portugália számára is jóváhagyott egyet, ahol már 1513 óta ünnepelték az őrangyalokat. Létezett egy ilyen officium Rodezben, amelyet X. Leó hagyott jóvá 1518-ban. A 15. századtól a hétfő az őrangyalok napja volt. A 17. században lett az ünnep egyetemes. II. Ferdinánd kérésére V. Pál 1608-ban bevezette a szent őrangyalok ünnepét, kötelezővé tette a Német-Római Birodalomban, fakultatívvá máshol. 1667-ben IX. Kelemen október 2-áról szeptember első vasárnapjára tette, és nyolcadot is rendelt hozzá. 1670-ben X. Kelemen visszahelyezte az ünnepet október 2-ára, míg XIII. Leó 1883-ban kötelezővé tette az egész egyház számára.

Ezek a szent angyalok – írja Illyés András – megoltalmazznak minket a veszedelmektől, melyekben gyakorta forgunk. Amint Lót megoltalmazták, mikor kivitték Sodomából, hogy ott a sodomiták között el ne égjen. Ezek a szent angyalok megtartóztatnak minket, ha néha vakmerőképpen rohanunk valami nagy vétekre, amint történék Bálaám prófétával, ki el akarván menni, hogy az Isten népét megátkozza, eleibe áll a szent angyal az útnak mezételen karddal.

Ezek a szent angyalok megvigasztalnak minket nyomorúságinkban, amint Krisztus Urunkat, mikor a kertben imádkoznék, és szomorú volna az ő lelke, egy angyal megbátorítja. Jóllehet a Jézusnak nem volt őriző angyala, mert nem szűkölködék anélkül, mindazonáltal leszállt egy angyal mennyből, és megbátorította őt.

Ezek az áldott angyalok mivelünk járnak minden útainkban, amint Ráfael az ifjú Tóbiással, ki sok jókat vött az Istentől ez által az angyal által, ki midőn hosszú útra ment volna és az anyja igen siratná őtet, mondá a vén Tóbiás: ne sírj, egészségben eljut a mi fiunk, és egészségben visszajő hozzánk, mert hiszem, hogy az Istennek jó angyala késéri őtet és jól rendeli minden dolgait, úgyhogy örömmel jöjjön vissza hozzánk.

Ezek a mi részünkről állanak és minket megoltalmaznak, fenyegetvén a mi ellenségünket, amint Eliséus prófétával cselekedének, mikor syrusok környülvötték vala a várast, melyben Eliséus vala. Angyaloknak sokasága méne az ő oltalmára.

Ezek a boldog angyalok igazgatnak és vezetnek minket az úton, melyen kell járnunk, amint a sidókat vezérlették, mikor Egyiptusból kimennek vala. Mivelhogy az Úr angyala előttök megyen vala, hogy utat mutatna, nappal felhőoszlopban és éjjel tűzoszlopban, hogy vezére volna útjának mind a két időben. Soha el nem távozott a felhőoszlop nappal, sem a tűzoszlop éjjel a nép előtt.

Ezek a boldog angyalok megerősítnek minket és gondot viselnek reánk e világi útunkban, amint Illyés prófétával cselekedtek. Mert egy angyal ételt és italt hozott néki, midőn nagy út volna előtte.

Ezek az angyalok bémutatják az Istennek a mi könnyörgésünket és könnyhullatásainkat, amint cselekedének Sárával, a Ráguel leányával, ki hétszer maradott vala özvegygé, mert az ördög egymás után megölte vala a hét férfiat, kik bémentek vala őhozája. És egy angyal bémutatá az ő imádságát, és könnyhullatása az Isten eleibe és megszabadították attól a nyomorúságtól.

Őrangyal-kultusz ihlette azokat az országszerte sok változatban ismeretes imádságszövegeket, amelyek már inkább csak gyermekek körében élnek.

Paradicsomban csöndítenek,
Az angyalok ottan révülnek.
Őrizz engöm angyal éjfélig,
A másik mög hajnalig,
Harmadik halálom óráig.

Nem tudjuk már megmondani, hogy az őrzőangyalok e hármasszámát az Ábrahámot meglátogató három angyal, vagy a népköltészet archaikus számszimbolikája ihlette-e. Az archaikus népi imádságok közt is sok hasonlót találunk:

Én lefekszek kis ágyamba,
Minden testi koporsóba,
Három angyal fejem felett:
Egyik megőríz engemet,
Másik szememet bezárja,
Harmadik lelkeket várja.
Már a szép nap lenyugodott,
Egészen bealkonyodott,
És sötétbe vonta magát,
Adjon Isten jó éjszakát:
őregapámnak, öregszülémnek, édesapámnak, édesanyámnak, mindnyájunknak.

Az Őrangyalokhoz néhány jámbor hiedelem is fűződik. Régi szegedi hagyomány szerint a halott őrangyala egészen elföldeléséig a koporsó tetején ül. Nyilván, hogy a gonoszok ne ragadják el. Ha valakinek a jobb füle csendül, ezt mondja: édes őrzőangyalom, maradj a bal vállamon. Ezzel az angyal elhárítja a szerencsétlenséget, amelyet a szegedi néphit szerint a jobb fül csengése már előre jelez. Sármellék zalai faluban az utcán menve az Őrangyalnak jobb felől helyet hagynak.

Az ábrázolások közül említésre érdemes a régi váli templom barokk Őrangyal-oltárának (1747) felírása: én elviszem és visszahozom (Tóbiás 5,15). Sajnos, az őrangyalok ikonográfiájában, oltárképeiben nincs sok köszönet: érzelmős, giccses felfogásuk, eltűndéresítésük messzire esik az angyaloknak attól az apokaliptikus fenségétől, amilyennek az Egyház tanítja, a középkor és a nép látta, megélte őket. Elég csak a daróci Angyali Üdvözlét angyalalakjára utalnunk.

A simontornyai templom egyik barokk mennyezet freskóján Őrangyal vezeti a lelkeket a mennyországba.

Zombor városában az egykori franciskánus klostrom, ma plébániaépület falán napóra látható, amelyet barokk őrangyal tart a kezében: EGY EZEKBŐL VÉGÓRÁD.

Magyaralmás harangot szentelt (1761) az Őrangyalok tiszteletére.

Jellemző szertartási régiség élt az Őrangyalok oltalmába ajánlott Nagyölvéd (Velké Ludince) búcsúnapján: Kilencen szolgáltak az oltárnál a kilenc angyali kar tiszteletére. Egyikük kardot tartott a kezében e felirattal; kicsoda, mint az Isten?

Az Őrangyalok-titulus csak a barokk időkben bukkan föl. Jellemző, hogy különösen filiák, leányegyházak, továbbá nagyobb közösségből kiszakadt elvándorolt kis települések választják őket patrónusnak. Nyilvánvalóan azzal a jámbor megfontolással, hogy Oltáriszentség nélküli templomaikban, távol a paptól, különösen rászorulnak az Őrangyalok oltalmára.

A zalaújlaki Szent Őrzőangyalok Templom is 1740 körül épült, barokk stílusban. Az 1950-es évekig egy hatalmas, színes Őrangyal olajfestmény díszítette a főoltár falát, ezután a kép helyére az az Őrzőangyalokat megformáló szobor került.

Szegedi dohánykertészek alapították (1777) a bánáti Térvár falucskát, amely voltaképpen egyetlen utcából áll. Temploma máig sincs, de búcsúja van, éspedig Őrangyalok ünnepén. Az egykori szegedi határban, a tanyásodó Mórahalom pusztán az árvíz (1879) táján emeltek az Őrangyalok tiszteletére kápolnát. A helyén épült templomnak már Szent László király lett a patrónusa.

Irodalom:

[Bálint Sándor ÜNNEPI KALENDÁRIUM II. Szent István Társulat, Budapest, 1977. 351-357.](#)

<http://www.zalaujlak.eoldal.hu/cikkek/a-szent-orzoangyalok-templom.html>

<http://lexikon.katolikus.hu/%C3%96/%C5%91rangyal.html>

<http://www.keresztenymagyarorszag.hu/tortenelem/szentek/Szent+%D5rz%F5angyalok> +

Október 02. Őrangyalok Ünnepe

Írta: Benedek Csaba

2012. október 02. kedd, 00:00 - Módosítás: 2020. április 06. hétfő, 13:00

<http://www.vasarnap.katolikhos.ro/archivum/2009/0939/10.html>